

Toekomstvisie Banken

Voorzitter, hartelijk dank voor de mogelijkheid het perspectief van de AFM vandaag naar voren te brengen en met uw commissie daarover in gesprek te gaan. Mede op basis van de aanbevelingen van de Commissie Wijffels heeft het kabinet haar visie vormgegeven. De AFM steunt de hoofdlijnen van de kabinetsvisie. Ik wil in mijn inleiding een tweetal punten uit de kabinetsvisie naar voren halen en vervolgens kort ingaan op de grootste uitdaging voor de toekomst van banken: hoe deze visie te realiseren.

De Commissie Wijffels pleit voor het standaardiseren van pensioen- en hypotheekproducten. Het kabinet geeft aan deze idee te willen onderzoeken. De AFM steunt deze lijn. Standaardisatie kan producten inzichtelijker en begrijpelijker maken. Ze kunnen daardoor ook beter worden vergeleken. Tegelijkertijd is de praktijk weerbarstig. In het VK lijken de effecten van productstandaardisatie beperkt te zijn (onder andere omdat consumenten deze producten grotendeels links laten liggen). Principiëler moet de vraag gesteld worden of standaardproducten wel voor iedereen geschikt kunnen zijn. Genoeg stof om de idee nader te bekijken.

De aanbeveling van de commissie Wijffels om de maximale LTV-ratio bij hypotheekverstrekking uiteindelijk te verlagen is vanuit het oogpunt van verantwoorde kredietverlening en langere termijn stabiliteit van banken van belang. De AFM onderstreept dan ook de steun die de kabinetsvisie hiervoor uitspreekt. Ook steunt zij de lijn om eerst het huidige beleid volledig te implementeren, wat wil zeggen dat de LTV in stapjes beperkt wordt tot 100% in 2018. Zodra de woningmarkt stevigheid gevonden heeft, kan een lagere doelstelling vastgesteld worden en belangrijk nog dan het precieze doel, kan een ontwikkelingsweg naar dat doel vastgesteld worden. Mede in het kader van de discussie in het Financieel Stabiliteit Comité verricht de AFM gezamenlijk met DNB onderzoek naar de hypotheeknormen.

De uitdaging voor banken zoals beschreven door zowel de commissie Wijffels als het kabinet laat zich kernachtig samenvatten in drie woorden: eerlijk, veilig én efficiënt. Een afweging tussen deze drie is niet aan de orde: alle drie zijn noodzakelijk en dat is nogal een puzzel. Deze puzzel spreekt banken aan op hun ondernemerschap en leiderschap.

Ondernemerschap: De banken zijn in stapjes hun ondernemingen vanaf de grond opnieuw te doordenken en opbouwen. Er wordt vooruitgang geboekt zowel waar het gaat om eerlijkheid (bijvoorbeeld klantbelang centraal), veiligheid (bijvoorbeeld hogere buffers) en efficiëntie (bijvoorbeeld kostenreducties). Tegelijkertijd is er nog veel te doen. Een kleine greep: Op het terrein van klantbelang moet de huidige 3,3 naar tenminste een vier. Op het terrein van veiligheid zijn de buffers nog niet volledig gereed en wordt de discussie omtrent de uiteindelijke hoogte van buffers nog gevoerd. Daar komt nog bij op dit moment banken nog onvoldoende rendement maken om hun kapitaalverschaffers voldoende te compenseren voor het risico dat deze nemen. De puzzel is dus nog niet gelegd.

Leiderschap: Om de vereiste verbeteringen zowel qua veiligheid als eerlijk goed te verankeren in de banken moet de cultuur van de sector en de ondernemingen veranderd worden. Dit gaat veel aandacht en energie van de leiders in deze sector vergen. Tot dusver heeft de sector terecht veel energie gestoken om te voldoen aan de concrete eisen die de maatschappij via wetgeving en toezicht aan hen stelt. Zo ontstaat een op 'compliance' gerichte cultuur. Deze weg steunt echter sterk op formele eisen en toetsingsmechanismen. Het stimuleert onvoldoende het eigen geweten. De grote uitdaging voor zowel banken als toezichthouders is om vanuit deze fase over te stappen naar een volgende fase, waarin de overtuiging om veilig en eerlijk te werken zodanig sterk zijn, dat de compliance cultuur naar de achtergrond kan en de eigen verantwoordelijkheid leidend wordt. Andere industrieën zoals luchtvaart, mijnbouw en oliewinning herbergen op dit terrein succesverhalen. Het is nu aan banken en toezichthouders in de financiële sector dit te evenaren.